

RZECZNIK PATENTOWY- ZAWÓD DLA TWÓRCZYCH

Spis treści

01

Czym zajmuje się rzecznik patentowy?

02

Rzecznicy jako grupa zawodowa

03

Jak zostać rzecznikiem patentowym?

04

Rozwój zawodowy - europejski rzecznik patentowy

05

Ścieżki kariery

06

Rozmowa z rzecznikiem patentowym

01

Czym zajmuje się rzecznik patentowy?

Rzecznik patentowy jest specjalistą z zakresu **prawa, nauki i techniki oraz biznesu**. Zawód rzecznika patentowego łączy pasję badacza, skrupulatność prawnika, daje też dostęp do fascynujących obszarów wiedzy. We współczesnym świecie, w obliczu globalizacji i błyskawicznego postępu technologicznego rzecznik patentowy jest niezastąpionym wsparciem dla przedsiębiorców, wynalazców, badaczy i twórców. Szczególnie dla firm rozpoczynających działalność, start-upów, projektów komercjalizacyjnych rzecznik patentowy powinien być jednym z pierwszych i najważniejszych **doradców biznesowych**.

Zawód rzecznika patentowego polega na świadczeniu pomocy w sprawach dotyczących ochrony prawnej m. in. **wynalazków, wzorów użytkowych, znaków towarowych nazw handlowych i oznaczeń geograficznych, wzorów przemysłowych, praw autorskich oraz zwalczania nieuczciwej konkurencji**. W wielu krajach europejskich rzecznicy zależnie od wykształcenia mogą uzyskać uprawnienia albo w ochronie patentów albo w ochronie znaków towarowych i wzorów przemysłowych. Ma to swoje odzwierciedlenie w angielskim nazewnictwie, rozróżniającym „patent attorney” i „trademark attorney”.

W Polsce rzecznik patentowy ma prawo zajmować się wszystkimi rodzajami praw własności przemysłowej, a także prawami autorskimi i zwalczaniem czynów nieuczciwej konkurencji. W praktyce jednak **rozwiązaniami technicznymi** zajmują się głównie rzecznicy mający wykształcenie w zakresie nauk ścisłych i przyrodniczych.

01

Czym zajmuje się rzecznik patentowy?

Według przepisów prawa rozwiązanie techniczne może zostać opatentowane, jeżeli jest:

- nowe, czyli nie stanowi części istniejącego stanu techniki,
- nieoczywiste,
- a także posiada przemysłowe zastosowanie.

W prawidłowej ocenie tych kryteriów pomaga właśnie rzecznik patentowy. Do niego należy ponadto takie sformułowanie dokumentów zgłoszeniowych, by zwiększyć szansę na przyznanie patentu, a także zmniejszyć prawdopodobieństwo naruszenia cudzego, chronionego już patentem rozwiązania.

Nieco inna jest specyfika spraw związanych z **rejestracją znaków towarowych i wzorów przemysłowych, a także z innymi rodzajami praw własności intelektualnej oraz zwalczaniem nieuczciwej konkurencji.**

Rzecznicy patentowi w tych obszarach muszą wykazać się profesjonalizmem i szeroką wiedzą nie tylko z dziedziny prawa własności przemysłowej. Znaki towarowe i wzory przemysłowe, nazwy handlowe, czy prawa autorskie to elementy związane silnie z wizerunkiem firm i ich produktów, mające znaczenie dla promocji oraz rozwoju biznesu.

01

Czym zajmuje się rzecznik patentowy?

Rzecznik patentowy musi oferować przedsiębiorcy doradztwo nie tylko prawne ale i strategiczne, wykazując się wiedzą o różnych segmentach rynku.

Rzecznicy patentowi reprezentują klientów w postępowaniach zgłoszeniowych i sporach przed urzędami patentowymi. W sądach z kolei występują jako **pełnomocnicy** w sprawach o naruszenie patentów, znaków towarowych i wzorów przemysłowych, czy praw autorskich. W Polsce rzecznicy patentowi mają prawo reprezentować swoich klientów przed **sądami i organami orzekającymi w sprawach własności przemysłowej**. Wyjątkiem są tylko postępowania karne i karno-skarbowe.

Rzecznicy jako grupa zawodowa

02

Rzecznicy patentowi są niewielką grupą zawodową. Wg danych Polskiej Izby Rzeczników Patentowych w 2021 r. uprawnienia rzecznikowskie posiada 898 osób, z których około 70% jest czynnych zawodowo. Własność intelektualna przyciąga na równi obie płcie, 467 rzeczników patentowych to kobiety, a 431 to mężczyźni.

Prowadzenie postępowań zgłoszeniowych przed **Europejskim Urzędem Patentowym (European Patent Organization – EPO)** wymaga specjalnych uprawnień **europejskiego rzecznika patentowego**. W Polsce ma je 251 osób.

Liczba rzeczników w naszym kraju pozostaje od lat na mniej więcej takim samym poziomie (Tab. 1). Nabór na **aplikację rzecznikowską** odbywa się co roku jesienią. Rzecznicy patentowi jako doradcy są niezbędni w procesach rozwoju innowacji. Bardzo ważne jest zatem promowanie tego zawodu i zwiększanie liczby dobrze wykształconych specjalistów z zakresu ochrony własności intelektualnej, czyli krajowych i europejskich rzeczników patentowych, którzy będą w stanie służyć pomocą polskim przedsiębiorcom i wynalazcom świadcząc usługi na poziomie porównywalnym do ich odpowiedników w innych krajach UE.

Tab. 1 Liczba rzeczników patentowych w Polsce

Rok	2006r.	2009r.	2011r.	2015r.	2018r.	2021r.
Liczba rzeczników patentowych w Polsce	990	946	913	898	931	898

(Źródło: PIRP, czerwiec 2021 r.)

Rzecznicy jako grupa zawodowa

02

Tab. 2. Liczba europejskich rzeczników patentowych w niektórych krajach europejskich

Kraj		Liczba europejskich rzeczników patentowych
	Polska	251
	Francja	1169
	Niemcy	4575
	Wielka Brytania	2359

Tab. 3 Liczba europejskich zgłoszeń patentowych w 2020 r. wg kraju pochodzenia

Kraj	Liczba
• Chorwacja	22
• Łotwa	27
• Litwa	50
• Bułgaria	52
• Rumunia	54
• Słowacja	55
• Estonia	57
• Cypr	64
• Malta	65
• Grecja	136
• Słowenia	165
• Węgry	107
• Portugalia	249
• Czechy	205
• Luksemburg	394
• Lichtenstein	464
• Polska	483
• Irlandia	970
• Norwegia	982
• Hiszpania	1 791
• Finlandia	1 895
• Austria	2 303
• Belgia	2 400
• Dania	2 404
• Szwecja	4 423
• Włochy	4 600
• Wielka Brytania	5 715
• Holandia	6 375
• Szwajcaria	8 112
• Korea	9 106
• Francja	10 554
• Chiny	13 432
• Japonia	21 841
• Niemcy	25 954
• USA	44 293

Rzecznicy jako grupa zawodowa

02

Zasady wykonywania zawodu rzecznika patentowego w Polsce (na podstawie Ustawy z dnia 11 kwietnia 2001r. o rzecznikach patentowych).

Zawód rzecznika patentowego jest zawodem zaufania publicznego i podlega ochronie prawnej. Rzecznikiem może zostać każdy mieszkaniec naszego kraju, posiadający polskie obywatelstwo i pełną zdolność do czynności prawnych. Kandydat musi mieć ukończone magisterskie studia wyższe o kierunku przydatnym do wykonywania zawodu, w szczególności techniczne lub prawnicze oraz złożyć z wynikiem pozytywnym egzamin kwalifikacyjny. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest ukończenie aplikacji rzecznikowskiej.

Zawodu rzecznika nie można łączyć z urzędem sędziego, notariusza, komornika, prokuratora, asesora prokuratorskiego lub notarialnego a także z aplikacjami: ogólną, sędziowską, notarialną, komorniczą i prokuratorską.

W przypadku podjęcia pracy w organach wymiaru sprawiedliwości bądź ścigania, prawo wykonywania zawodu rzecznika patentowego zostaje zawieszone. Rzecznicy patentowi są na mocy ustawy zrzeszeni w **Polskiej Izbie Rzeczników Patentowych (PIRP)**, która reprezentuje ich interesy.

03

Jak zostać rzecznikiem patentowym?

I. Studia

Należy ukończyć **studia magisterskie** na kierunku prawnym, technicznym lub nauk przyrodniczych. Przydatne wykształcenie można zdobyć m. in. na:

- uczelniach politechnicznych (inżynieria, mechanika, elektronika, mechatronika etc.)
- wydziałach chemicznych, biologicznych, biotechnologicznych, weterynaryjnych
- uczelniach medycznych
- wydziale prawa

II. Aplikacja rzecznikowska

Nabór na aplikację organizuje raz w roku Polska Izba Rzeczników Patentowych. Ma on formę **egzaminu konkursowego**. Egzamin pisemny obejmuje zagadnienia z zakresu:

- zadań rzecznika patentowego i zasad wykonywania tego zawodu,
- podstaw prawa własności przemysłowej,
- elementów wiedzy technicznej i prawa konstytucyjnego,
- znajomości języka obcego – angielskiego, niemieckiego lub francuskiego, według wyboru kandydata.

03

Jak zostać rzecznikiem patentowym?

Pozytywna ocena z egzaminu konkursowego jest warunkiem wpisania na listę aplikantów.

Aplikacja trwa trzy lata i odbywa się pod nadzorem patrona - rzecznika patentowego. Opłata za aplikację za 1 rok wynosi trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia (wg danych GUS za poprzedni rok kalendarzowy). Wszyscy aplikanci, bez względu na wykształcenie, uczestniczą w wykładach i ćwiczeniach obejmujących:

- prawo własności przemysłowej
- zagadnienia prawa w tym postępowania cywilne i administracyjne
- prawo patentowe
- wzory przemysłowe
- znaki towarowe i inne oznaczenia odróżniające
- nieuczciwą konkurencję
- topografię układów scalonych
- regulacje europejskie i międzynarodowe stosowane do ochrony własności intelektualnej i przemysłowej
- transfer technologii
- podstawy prawa autorskiego
- domeny internetowe i zagadnienia związane z internetem

Aplikanci odbywają też praktyki w Urzędzie Patentowym RP oraz w sądach.

03

Jak zostać rzecznikiem patentowym?

III. Egzamin kwalifikacyjny

Egzamin ten sprawdza przygotowanie kandydata do samodzielnego i prawidłowego wykonywania zawodu.

Składa się z:

- dwóch części pisemnych (3 oddzielnych prac). Kandydat musi sporządzić dokumentację zgłoszenia wynalazku do ochrony, pismo procesowe oraz opinię prawną na podstawie podanego stanu faktycznego.
- części ustnej, polegającej na odpowiedzi na pytania z wylosowanego zestawu.

Pozytywny wynik egzaminu kwalifikacyjnego daje prawo do wykonywania zawodu rzecznika patentowego w Polsce oraz reprezentowania klientów przed **Urzędem Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO)**. Jednocześnie kandydat staje się z mocy prawa członkiem Polskiej Izby Rzeczników Patentowych. Więcej na temat aplikacji rzecznikowskiej można dowiedzieć się na stronach **Polskiej Izby Rzeczników Patentowych** – <http://www.rzecznikpatentowy.org>.

Rozwój zawodowy - europejski rzecznik patentowy

04

Polskie uprawnienia rzecznika patentowego nie wystarczają by reprezentować klientów przed **Europejskim Urzędem Patentowym w Monachium (European Patent Office - EPO)**. Dodatkowe uprawnienia – tytuł europejskiego rzecznika patentowego – uzyskuje się zdając **Europejski Egzamin Kwalifikacyjny** (European Qualifying Examination).

Jest to wymagający sprawdzian, odbywający się w jednym z wybranych przez kandydata języków urzędowych EPO: angielskim, niemieckim lub francuskim. Egzamin sprawdza wiedzę z zakresu znajomości europejskiego prawa patentowego, Układu o Współpracy Patentowej (PCT) oraz Konwencji Paryskiej.

Osoby podejmujące się tego wyzwania określają je mianem „najtrudniejszego egzaminu świata”. Nagrodą są jednak niebywała satysfakcja i znacznie rozszerzone możliwości zawodowe. Uprawnienia profesjonalnego pełnomocnika przed EPO można uzyskać niezależnie od uprawnień polskiego rzecznika patentowego. Więcej o realiach przygotowywania się do egzaminu EQE można przeczytać na Blogu JWP <https://www.jwp.pl/blog/post/najtrudniejszy-egzamin-swiata/>, a aktualne informacje na ten temat znajdziecie na stronie EPO: <https://www.epo.org/learning/eqe.html>

05

Ścieżki kariery

Droga do uzyskania uprawnień rzecznika patentowego jest dosyć długa i pracochłonna. Czy zatem warto poświęcić tyle wysiłku by zdobyć ten zawód?

Najpierw należy odpowiedzieć sobie na kilka pytań:

- Czy jestem niezależną i samodzielną osobą?
- Czy lubię się uczyć i wciąż poszerzać swoje horyzonty?
- Czy mam analityczny umysł i łatwość formułowania myśli?
- Czy fascynuje mnie poznawanie kreatywnych ludzi i ich nowatorskich rozwiązań?
- Czy interesują mnie także zagadnienia związane z zarządzaniem firmą lub projektami badawczymi?

Jeśli odpowiedź na większość tych pytań brzmi TAK, to jest to praca dla Ciebie.

Rzecznik patentowy ma wiele **możliwości rozwoju**. Do wyboru są kancelarie prawnopatentowe, praca w sektorze prywatnym, w branżach generujących dużo nowych rozwiązań technicznych lub innowacji produktowych lub w instytutach naukowo-badawczych. Bez względu na to, którą ścieżkę wybierze kandydat, na pewno spotka się z ciekawymi wyzwaniem, różnorodnymi zagadnieniami, będzie rozwiązywał wciąż nowe problemy i spotykał ciekawych, twórczych ludzi.

Osoby wybierające pracę w **kancelarii rzeczników patentowych** mogą wspinać się po szczeblach kariery, aż do osiągnięcia pozycji partnera lub wspólnika. Praca w kancelarii daje też możliwość kontaktu z różnymi aspektami prawa własności przemysłowej, z wieloma branżami, a także z ciekawymi przypadkami.

05

Ścieżki kariery

Praca na rzecz dużych **koncernów**, w których ważną rolę odgrywają **badania naukowe, patenty i innowacje**, jest wąsko wyspecjalizowana. Wymaga gruntownej wiedzy z danej dziedziny i ścisłej współpracy z personelem naukowym. Rzeczników patentowych najczęściej potrzebują firmy z branż takich jak farmaceutyczna, biotechnologiczna, chemiczna, elektroniczna lub motoryzacyjna.

Inną możliwością jest praca w **korporacjach**, często posiadających bardzo rozbudowaną politykę ochrony własności intelektualnej i przemysłowej, gdzie praca rzecznika wymaga strategicznego myślenia wpisanego w działania biznesowe i marketingowe.

Wynagrodzenie rzecznika patentowego zależy od stażu i miejsca pracy. Według ogólnodostępnych źródeł zarobki rzeczników kształtują się pomiędzy 4920 a 9080 PLN brutto, mogą być jednak wyższe lub niższe (źródło: <http://wynagrodzenia.pl/moja-placa/ile-zarabia-rzecznik-patentowy>)

Rozmowa z rzecznikiem patentowym

06

Piotrem Mierzwińskim

Fundacja JWP: Dlaczego rzecznik patentowy?
Co podyktowało wybór takiego zawodu?

Zacząłem studia na Politechnice Warszawskiej z myślą o konstruowaniu układów scalonych, nawet kilka moich projektów zostało zrealizowanych. Jednak w trakcie studiów na Politechnice odkryłem swoje zainteresowania prawnicze. Tak trafiłem na Uniwersytet Warszawski, na prawo. Przez dłuższy czas nawet nie wiedziałem o istnieniu zawodu rzecznika patentowego. Pamiętam nawet, że przy okazji wyboru seminarium magisterskiego prowadzący zachęcał mnie do zainteresowania się Konwencją o patencie europejskim. Nie wzbudziło to wówczas mojego zainteresowania...

Tak naprawdę dopiero w przypadkowej rozmowie z koleżanką dowiedziałem się o tym, że jest taki zawód, w którym moje wykształcenie może być atutem. Postanowiłem się tym zainteresować i tak trafiłem do jednej z pierwszych edycji **Rzeczników Talentów** prowadzonych na Politechnice Warszawskiej. Co prawda nie wygrałem konkursu o staż – moje odpowiedzi były „zbyt prawnicze”, ale dowiedziałem się więcej o prawach własności intelektualnej.

Miałem też pecha, bo minąłem się z terminem naboru na aplikację rzecznikowską, który odbywał się wtedy co 3 lata, więc swoje plany zrealizowałem dopiero po pewnym czasie.

Rozmowa z rzecznikiem patentowym

Piotrem Mierzwińskim

05

Fundacja JWP: Jakie predyspozycje pomagają w nauce i przygotowaniu do zawodu podczas aplikacji?

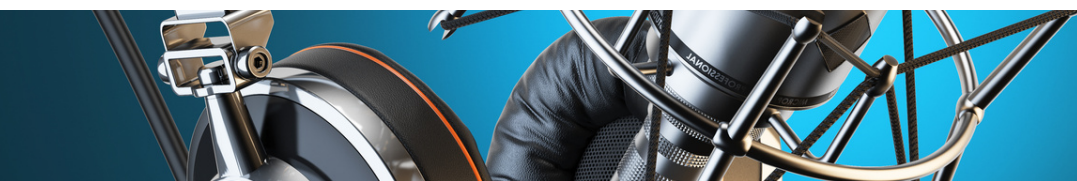
Z tego co zaobserwowałem, osobom z wykształceniem technicznym jest dużo łatwiej przyswoić sobie zagadnienia prawnicze, niż osobom z wykształceniem prawniczym przyswoić zagadnienia techniczne. Ale z drugiej strony aplikacja to nie studia inżynierskie, zdecydowana większość problemów dotyczy jednak prawa i jego stosowania.

Fundacja JWP: Jak wykształcenie wpływa Twoim zdaniem na możliwości rozwoju w zawodzie rzecznika patentowego?

Na pewno dużym atutem są szerokie horyzonty. Moim odkryciem było, jak duże znaczenie w zawodzie rzecznika ma pewne zacięcie lingwistyczne. Z jednej strony mamy ściśle techniczne informacje, a z drugiej język prawniczy i te dwa aspekty trzeba pogodzić. Nawet w dziedzinie znaków towarowych można natrafić na ciekawe wyzwania lingwistyczne.

Fundacja JWP: Na jakie trudności podczas aplikacji rzecznikowskiej może natrafić osoba z wykształceniem technicznym a jakie osoba z wykształceniem prawniczym?

Trudności, to raczej kwestia indywidualna i trudno mi to ocenić. Ja miałem zarówno wykształcenie techniczne, jak i prawnicze, więc nie jestem obiektywny. Dla mnie największym problemem było zdobycie odpowiedniego doświadczenia praktycznego, a na to już sama aplikacja wpływa w mniejszym stopniu.

Rozmowa z rzecznikiem patentowym

Piotrem Mierzwińskim

05

Fundacja JWP: Czy praca w kancelarii patentowej pomaga podczas odbywania aplikacji rzecznikowskiej?

Zdecydowanie tak. Teoretycznie można odbyć aplikację nie pracując w kancelarii, ale zdanie egzaminu bez chociażby odrobiny doświadczenia jest bardzo trudne. A najlepiej doświadczenie zdobywa się w kancelarii patentowej.

Fundacja JWP: Co z perspektywy czasu i doświadczenia poradzilibyś kandydatom na rzecznika patentowego?

Moja rada to jak najszybciej zacząć ćwiczyć opisy patentowe oraz, o ile to możliwe, brać udział w rozprawach w sprawach spornych przed Urzędem Patentowym lub w sądzie w sprawach dotyczących własności intelektualnej. Można się z nich bardzo wiele nauczyć.

fundacjaJWP

■ ■ ■ POMYSŁ | PATENT | ZYSK

www.jwp-fundacja.pl

fundacja@jwp-fundacja.pl

Karolina Tołwińska

PR Manager

e: karolina.tolwinska@jwp-fundacja.pl

t: (48) 601 301 510

Autorka raportu